

Olszewski, Eugeniusz

Z pobytu w Związku Radzieckim

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/3, 473-474

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szerokim tle kulturalnym, studia nad historią kościoła reformowanego, badania nad wkładem kulturalnym i politycznym Szwajcarii w dzieje Europy. W przygotowaniu naukowym młodej kadry uderza solidne przygotowanie źródłoznawcze, dobra znajomość realiów w dziedzinie szeroko pojętej kultury humanistycznej (języki), wiedzy o antyku, zagadnień literackich i wyznaniowych przy na ogół tradycyjnej metodologii i niechęci do poszukiwania nowych rozwiązań interpretacyjnych.

Przebywając na terenie Szwajcarii jako osoba prywatna nie byłem upoważniony do nawiązywania oficjalnych kontaktów i występowania z ramienia krajowych instytucji. Podkreślić jedynie mogę dużą uczynność i życzliwość osób i placówek, z którymi miałem możliwość zetknąć się w pracy archiwalno-bibliotecznej i w czasie naukowych konsultacji. Z ogólnego punktu widzenia wydaje się rzeczą jak najbardziej celową kontynuowanie wszelkiego rodzaju kontaktów z nauką szwajcarską. Pilnym dezyderatem wydaje się rewizja dotychczasowej polityki zaopatrywania zbiorów szwajcarskich w wydawnictwa krajowe, poprzez położenie całego nacisku na ekspedycję druków obcojęzycznych i opracowań syntetycznych kosztem drobnych i specjalistycznych przyczynków.

Leszek Hajdukiewicz

Z POBYTU W ZWIĄZKU RADZIECKIM

W dniach 10—17 kwietnia br., przebywałem w Moskwie i Rydze w składzie dwuosobowej delegacji Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej na zaproszenie radzieckiego Związku Towarzystw Przyjaźni z Zagranicznymi Krajami i Towarzystwa Przyjaźni Radziecko-Polskiej.

Dzięki uprzejmości gospodarzy zostałem zaproszony do wygłoszenia odczytów: *Rozwój przyrodoznawstwa i nauk technicznych w Polsce Ludowej* w Moskiewskim Domu Propagandy Naukowo-Technicznej im. Dzierżyńskiego oraz *Dzieje polskiej myśli technicznej* w Instytucie Informacji i Propagandy Naukowo-Technicznej w Rydze. Drugi z referatów został powtórzony na zaproszenie rektora Ryskiego Instytutu Politechnicznego na seminarium pracowników nauki tej uczelni oraz — na zaproszenie dyrekcji Instytutu Historii Przyrodoznawstwa i Techniki AN ZSRR — na posiedzeniu Rady Naukowej tego zaprzyjaźnionego z Zakładem Historii Nauki i Techniki PAN instytutu. Liczne pytania po referatach wskazywały na zainteresowanie naukowców i inżynierów radzieckich zarówno obecnym stanem nauki i techniki w Polsce, jak i przeszłością naszej techniki oraz organizacją i wynikami badań nad nią. Koledzy z Instytutu Historii Przyrodoznawstwa i Techniki przytaczali poza tym w dyskusji liczne przykłady udziału Polaków w rozwoju techniki rosyjskiej w XIX w., na które natrafili w swych badaniach.

W czasie pobytu w Rydze miałem też okazję nawiązania kontaktów z łotewskimi badaczami dziejów nauki i techniki, a w szczególności z przewodniczącym Łotewskiego Zjednoczenia Historyków Przyrodoznawstwa i Techniki, prof. Valeskalnem, wiceprezesem Akademii Nauk Łotewskiej SRR.

Choć w Rydze nie ma placówki naukowej pracującej nad historią nauki i techniki, ukazują się tu regularnie od kilku lat jako wydawnictwa Akademii Nauk ŁSRR publikacje „Iz Istorii Techniki” i „Iz Istorii Miedicyny” (dotychczas ukazało się po 4 zeszyty obu wydawnictw). Historia medycyny ma w Rydze szczególnie piękne tradycje dzięki działalności zmarłego przed kilku laty lekarza, prof. Stradynia, który zapoczątkował własnymi zbiorami duże Muzeum Historii Medy-

cyny, dające przegląd rozwoju lecznictwa od czasów prehistorycznych do chwili obecnej (przy czym na szczególną uwagę zasługują zbiory dotyczące wieków minionych).

Łotewscy historycy nauki i techniki odbywają regularnie spotkania z kolegami estońskimi i litewskimi¹. Ostatnie z tych spotkań odbyło się w końcu 1962 r. w Rydze.

Eugeniusz Olszewski

ZSRR

DZIESIĘCIOLECIE INSTYTUTU INFORMACJI NAUKOWO-TECHNICZNEJ

Związkowy Instytut Informacji Naukowo-Technicznej obchodził 12 grudnia 1962 r. dziesięciolecie istnienia. Najbardziej popularnymi wydawnictwami Instytutu są: „Referatiwnyj Żurnał” i „Expres-informacija”. Instytut opracowuje obecnie ok. 15 tys. wydawnictw periodycznych oraz olbrzymią naukową literaturę nieperiodyczną ze stu krajów w 64 językach, podając corocznie ponad 700 tys. informacji.

Naukowo-badawcza działalność Instytutu skierowana jest na przygotowywanie podstaw teoretycznych i opracowywanie techniczne nowych metod, które pozwolą zmechanizować proces naukowo-informacyjny.

I. S.

Czechosłowacja

NARADA W SPRAWIE CZECHOSŁOWACKO-POLSKICH BADAŃ NAD STAROŻYTNYM HUTNICTWEM

W dniach 13—15 marca br. odbyła się w Starym Smokowcu narada przygotowująca dalszy etap czechosłowacko-polskiej współpracy w zakresie badań nad starożytną techniką hutniczą¹. W naradzie ze strony polskiej wzięli udział doc. M. Radwan i mgr K. Bielenin, a ze strony czeskiej — dr R. Pleiner.

Po omówieniu przebiegu i wyników próbných wytopów przeprowadzonych w Siupi Nowej w 1962 r.² oraz dokonywanych w Krakowie badań laboratoryjnych nad grapiami³ sformułowano plan dalszych prac. W 1963 r. przewidywane jest przeprowadzenie w Polsce doświadczalnego wytopu z rudą fosforową dla uzyskania danych o przechodzeniu fosforu do żużla i do metalu w warunkach procesu dy-

¹ Por. notatkę o jednym z tych spotkań w nrze 4/1961 „Kwartalnika”.

² Por. R. Pleiner, M. Radwan, *Polsko-czechosłowackie doświadczenia wytopu żelaza w dymarkach z okresu rzymskiego*. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, nr 3/1962 oraz: M. Radwan, R. Pleiner, *Polnisch-tschechoslowakische Schmelzversuche in der Rennöfen der römischerzeitlichen Bauarten*. „Archeologické Rozhledy”, nr 1/1963.

³ Por. sprawozdania z tych wytopów w nrach 4/1962 i 1/1963 „Kwartalnika”.

⁴ Por. w nrze 1/1963 „Kwartalnika” sprawozdanie: *Konferencja na temat konserwacji zabytków metalowych* oraz w numerze niniejszym sprawozdanie z konferencji Zespołu Historii Polskiej Techniki Hutniczej i Odlewniczej.